מהדורה למורה – משחק מיון אמצעים – דף תרגול (רגיל)

גרסת נייר למשחק מיון האמצעים האומנותיים: זיהוי דימוי, האנשה, מטאפורה, חזרה, ניגוד וסמל במשפטים מקוריים, והסבר מה כל אמצעי מוסיף. מתאים לחזרה בזוגות או כתחנה בשיעור.

מסלול רגיל: הגרסה הרגילה: כל הפריטים. מומלץ 30–40 דקות, אפשר לחלק לשני שיעורים.

מפתח תשובות

#	שאלה	תשובה / כיוון
1	"הזמן הוא נהר שאינו זורם אחורה." – איזה אמצעי?	ב – מטאפורה
2	"הספרים על המדף חיכו בסבלנות שמישהו יפתח אותם." – איזה אמצעי?	ג – האנשה
3	"הכביש אחרי הגשם הבריק כמו ראי ענק." – איזה אמצעי?	א – דימוי
4	"אתמול היינו זרים, והיום אנחנו החברים הכי טובים." – איזה אמצעי?	ב – ניגוד
5	"בסוף הסיפור צמח פרח אחד בתוך האדמה השרופה, ואנשי הכפר הבינו שיש תקווה." – איזה אמצעי?	א – סמל
6	"חיכיתי וחיכיתי וחיכיתי, והאוטובוס לא הגיע." – זו דוגמה לחזרה.	נכון
7	"סבתא היא העוגן של המשפחה." – זו דוגמה לדימוי.	לא נכון – זו מטאפורה – אין מילת דימוי; סבתא "היא" העוגן.

#	שאלה	תשובה / כיוון
8	"הטלפון צרח מתוך התיק באמצע המבחן." – לטלפון ניתנה פעולה של אדם, ולכן זו ____.	האנשה
9	מיינו כל משפט לאמצעי שלו.	דימוי: הקול שלה היה רך כמו שמיכת פוך. | האנשה: העיר נרדמה מאוחר והתעוררה מוקדם., השעון על הקיר נאנח עם כל דקה. | מטאפורה: אחי הקטן הוא סופת טורנדו בתוך הבית., הכיתה שלנו היא כוורת רועשת בכל הפסקה. | חזרה: "אני יכולה, אני יכולה, אני יכולה."، רץ, רץ, רץ – עד שלא נשאר לו אוויר. | ניגוד: הארמון היה מלא אורות, והבקתה שלידו – חשוכה., עלה ירוק ורענן נח בין עלים יבשים. | סמל: סבא מדליק את המנורה הישנה – וכולם יודעים שהוא חושב על העיר שבה נולד.
10	התאימו בין הסמל לבין מה שהוא מייצג.	1–ב, 2–א, 3–ד, 4–ה, 5–ג
11	התאימו בין המשפט לבין מה שהאמצעי שבו מדגיש.	1–א, 2–ד, 3–ב, 4–ג
12	הפכו את המטאפורה "המילים שלו היו חצים שפגעו ישר בלב" לדימוי. מה ההבדל בהרגשה?	"המילים שלו היו כמו חצים..." – הוספנו "כמו"; הדימוי מעט רך יותר, ובמטאפורה ההשוואה ישירה וחזקה יותר.
13	בחרו משפט אחד מן הטבלה והסבירו מה האמצעי תורם לו (רגש, אווירה, הדגשה).	תשובה מלאה: שם האמצעי + ציטוט + תרומה. למשל: "רץ, רץ, רץ" – החזרה יוצרת קצב מהיר ומדגישה את המאמץ והעייפות.
14	כתבו שני משפטים מקוריים על אותו נושא (למשל: גשם): אחד עם דימוי ואחד עם האנשה.	למשל: "הגשם תופף על החלון כמו מתופף בתזמורת." (דימוי) / "הגשם דפק בחלון וביקש להיכנס." (האנשה)
15	כתבו קטע קצר (7–9 שורות) על רגע של פחד או של שמחה, ושלבו בו לפחות ארבעה מתוך ששת האמצעים. סמנו כל אמצעי בקו וכתבו את שמו מעליו.	קריטריונים: ארבעה אמצעים שונים לפחות, מזוהים ומסומנים נכון; קטע אחיד על רגע אחד; האמצעים מחזקים את הרגש; לשון תקינה.

כרטיס יציאה – כיוון

1. בדימוי יש מילת השוואה, במטאפורה אין. 2. למשל: "בחוץ קור, ובלב חם." 3. תשובה אישית.

הדף מתאים לעמוד "משחק מיון אמצעים – דף תרגול" באתר. יצרה: רוית ראש בן ישי

משחק מיון אמצעים – דף תרגול – דף התלמיד/ה

מסלול: רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

חלק א' – זיהוי

סמנו את האמצעי, קבעו נכון/לא נכון והשלימו.

1. "הזמן הוא נהר שאינו זורם אחורה." – איזה אמצעי?

א) דימוי ב) מטאפורה ג) האנשה ד) חזרה

2. "הספרים על המדף חיכו בסבלנות שמישהו יפתח אותם." – איזה אמצעי?

א) סמל ב) ניגוד ג) האנשה ד) דימוי

3. "הכביש אחרי הגשם הבריק כמו ראי ענק." – איזה אמצעי?

א) דימוי ב) מטאפורה ג) חזרה ד) סמל

4. "אתמול היינו זרים, והיום אנחנו החברים הכי טובים." – איזה אמצעי?

א) חזרה ב) ניגוד ג) האנשה ד) דימוי

5. "בסוף הסיפור צמח פרח אחד בתוך האדמה השרופה, ואנשי הכפר הבינו שיש תקווה." – איזה אמצעי?

א) סמל ב) דימוי ג) חזרה ד) מטאפורה

6. "חיכיתי וחיכיתי וחיכיתי, והאוטובוס לא הגיע." – זו דוגמה לחזרה. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

7. "סבתא היא העוגן של המשפחה." – זו דוגמה לדימוי. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

8. "הטלפון צרח מתוך התיק באמצע המבחן." – לטלפון ניתנה פעולה של אדם, ולכן זו _____.

חלק ב' – מיון

מיינו את המשפטים לטבלה.

9. מיינו כל משפט לאמצעי שלו.

מחסן מילים:

רץ, רץ, רץ – עד שלא נשאר לו אוויר.

עלה ירוק ורענן נח בין עלים יבשים.

סבא מדליק את המנורה הישנה – וכולם יודעים שהוא חושב על העיר שבה נולד.

העיר נרדמה מאוחר והתעוררה מוקדם.

"אני יכולה, אני יכולה, אני יכולה."

השעון על הקיר נאנח עם כל דקה.

הארמון היה מלא אורות, והבקתה שלידו – חשוכה.

אחי הקטן הוא סופת טורנדו בתוך הבית.

הקול שלה היה רך כמו שמיכת פוך.

הכיתה שלנו היא כוורת רועשת בכל הפסקה.

דימוי	האנשה	מטאפורה	חזרה	ניגוד	סמל

10. התאימו בין הסמל לבין מה שהוא מייצג.

#		האות שלי		התאמה
1	המפתח של הבית הישן בכיס	____	א	התחלה חדשה
2	הקשת אחרי הסערה	____	ב	זיכרון לבית שאבד
3	הדלת הנעולה בעליית הגג	____	ג	הגורל הרע שבוטל בזכות מעשה טוב
4	המחרוזת המזויפת	____	ד	סוד שאיש אינו מוכן לגעת בו
5	הנחש שמת בסיכה	____	ה	העושר המדומה שמטילדה חלמה עליו

11. התאימו בין המשפט לבין מה שהאמצעי שבו מדגיש.

#		האות שלי		התאמה
1	"שוב ושוב, שוב ושוב, חזרו הגלים אל החוף"	____	א	תנועה חוזרת ומתמשכת
2	"כל הכיתה צעקה משמחה, ורק אחד ישב בשקט ובכה"	____	ב	כובד הדאגה
3	"הדאגה ישבה על כתפיה כמו תיק כבד"	____	ג	החום והשמחה שהיא מביאה
4	"החיוך שלה היה קרן אור ביום אפור"	____	ד	בדידות של אחד מול הקבוצה

12. הפכו את המטאפורה "המילים שלו היו חצים שפגעו ישר בלב" לדימוי. מה ההבדל בהרגשה?

חלק ג׳ – הסבר וכתיבה

כתבו: שם האמצעי + ציטוט + מה הוא מוסיף.

13. בחרו משפט אחד מן הטבלה והסבירו מה האמצעי תורם לו (רגש, אווירה, הדגשה).

14. כתבו שני משפטים מקוריים על אותו נושא (למשל: גשם): אחד עם דימוי ואחד עם האנשה.

15. כתבו קטע קצר (7–9 שורות) על רגע של פחד או של שמחה, ושלבו בו לפחות ארבעה מתוך ששת האמצעים. סמנו כל אמצעי בקו וכתבו את שמו מעליו.

כרטיס יציאה

1. מה ההבדל בין דימוי למטאפורה?

2. כתבו משפט אחד עם ניגוד.

3. היום הבנתי ש...